

DENEY TAVŞANLARINDA DERMATOMYCOSIS VE BAKICILARI İLE İLİŞKİSİ

M. Rifat COŞKUNER (*)

GİRİŞ

Dermatomikoses toplu halde yaşayan evcil hayvanlar arasında (1, 2, 3, 5) sık rastlanan bir mantar hastalığıdır. Hayvan barınaklarının pis, kirli ve bakımsız olmaları, hastalıklı olanların sağlarından ayrılmaması gibi olumsuz etkenler hastalığın çıkış ve bulaşmasında etkili olmaktadır. Mantar hastalıklarının bulaşması sporları vasıtası ile olmaktadır. Mantar sporları doğada uygun sıcaklık ve rutubet şartlarında uzun süre hastalık yapma özelliğini muhafaza edebilmektedir.

Hastalığın birinden diğerine bulaşması temas, alet, malzemeler ve bakıcılar vasıtası ile kolayca olmaktadır. Mantar sporları deride nemli ortamda yerleşme ve gelişmesini sürdürmektedir. Hastalıklı bölgelerde deri kalınlaşmakta, kıllı bölgelerde kılların dökülmesi ile kepekli odaklar oluşmaktadır. Hastalıklı hayvanlar asabi, kaşıntılı ve tam gıda alamadıkları için normal gelişmeleri olmamaktadır (2, 3, 7, 8).

Deney hayvanlarında dermatitis oluşturan mantarlar, parazitler, bakteri ve viruslar gibi çeşitli etkenler vardır. Bunların tetriki teşhisleri mikroskopik ve kültür sonucuna göre yapılmaktadır. Dermatomikoses'i oluşturan birçok mantar cinsine bağlı türler vardır: 1 — Trichophyton, 2 — Mikrosporum ve 3 — Epidermophyton cinsleri gibi. Bu cinsler içindeki türler dışında toprakta bulunan; 1 — Geofilik türleri içinde bulunan mantarlarda insan ve hayvanlarda dermatitis yaparlar. 2 — Zoofilik türleri de insanlarda hastalık yaparlar. 3 — Arthropofilik türleri de insanlarda hastalık yaparlar (5, 6, 7).

(*) Etlik Hay. Hast. Araşt. Enst., Mikoloji Laboratuvar Şefi.

MATERYAL ve METOD

Bu araştırmada 300 adet deneme tavşanı dermatomikozes yönünden muayene edilmiştir. Lezyon gösterenlerden usulüne uygun olarak alınan deri kazıntısı laboratuvarında  bölüme ayrıldı. Birinci kısım mikroskopik muayene için zerine % 10 NaOHlave edilerek 8 saat bekletildi. Buradan hazırlanan Frotiler faktofenol pamuk mavisi ile boyanarak önce küçük sonra orta büyütmeli mikroskopta tetkik edildi. İkinci bölüm kültüre alındı. nc bölümde ilerde kullanılmak üzere buzdolabında saklandı.

1 — Besi Yerleri ve Boya :

Laboratuvarında Mycobiyotik-agar (Bactosoytone, Bacto dextrose, Bacto-agar, Actidione, Chloromycetine) ile Leittman exgall-agar'lı (Bacto peptone, Dextrose, Bacto-oxgall Agar, crystal violet, su) iki vasat ve boya olarak da Leakto-fenol pamuk mavisi (lactik acid, Phenol crystals, Clyserin, su) kullanıldı.

2 — Numunelerin Alınması :

Tavşanların klinik muayenelerinde hastalıktan şüpheli görülenlerin leziyonlu bölgeleri % 70 alkol ile temizlendi. Yaraların kenar kısımlarından petri kutusuna steril bistüri ile deri kazıntısı alındı.

3 — Numunelerin Muayenesi :

Laboratuvarında alınan numuneler e ayrıldı. Birinci kısım zerine % 10 KOH ilave edildi ve 8 saat bekletildikten sonra yapılan frotiler lakto-fenol pamuk mavisi ile boyanarak önce küçük, sonra orta büyütmeli mikroskopta muayene edildi. İkinci kısım ekim odasında mycobiyotik ve Littman Oxgall-agarlı vasatların 3-4 yerine ekimleri yapıldı. Petri kutuları 26°C ve % 70 R.H. ayarlı etüve kondu. 5. günden itibaren her gün petrideki üreme durumu kontrol edildi. Üreyen kolonilerden yapılan frotiler lakto fenol pamuk mavisi ile boyanarak mikroskopta tetkik edildi.

BULGULAR

Numunelerin mikroskopik muayenelerinde spor, mycel ve bir kısmında uyuz hastalığı amili psoroptes communis var. cuniculi tesbit edilmiştir. Uyuz amili görülenler ayrılarak gerekli tedavileri yapılmıştır.

Kültür çalışmalarında patolojik karakterli herhangi bir mikotik amil üretmesi olmamıştır. Sadece saprofitik karakterde mucor sp., penicillium sp., aspergillus sp ve alternaria sp. üremeleri olmuştur.

TARTIŞMA

Çalışma toplam olarak 300 adet deneme tavşanları üzerinde olmuştur. Bunlardan klinik olarak 22 adedinde baş ve kulak içinde tesbit edilen lezyonlardan alınan kazıntılar laboratuvarında incelenmiştir. Mikroskobik muayenede 8 adedinin kulak içi kazıntısında psoroptes communis var. Cuniculie tesbit edilmiş, yapılan kültürlerinde patojen karakterli mikotik bir amil üretmesi olmamıştır. Sadece saprofitik karakterli olan mucor sp. aspergillus sp., penicillium sp., alternaria sp. türleri üremiştir.

Hayvan bakıcılarının el ve ayaklarında herhangi bir dermatitli lezyona rastlanmamıştır.

SONUÇ

Bu çalışmada klinik muayene edilen 300 adet tavşanın 22'sinde baş ve kulak bölgesinde dermatitis görülmüş, bunların 8 adedinde uyuz amili olan psoroptes com var. Cuniculie tesbit edilmiştir. Deney tavşanları ile bakıcılarında Dermatomikoz lezyonlarına rastlanmamıştır.

ÖZET

300 adet deney tavşanlarında lezyon gösterenlerden alınan deri kazıntıları mikroskobik ve kültür yönünden incelenmiştir. Mikroskobik muayenede 22 lezyonludan 8'inde uyuz amili psoroptes com. var. Cuniculi tesbit edilmiştir. Yapılan kültürde saprofitik karakterli aspergillus sp., penicillium sp., mucor sp. ve alternaria sp. üremiştir. Patojenik karakterli herhangi bir mikotik amil üretmesi olmamıştır.

SUMMARY

Skin scrapings taken from laboratory rabbits, which were showing skin lesions, have been investigated from standpoint of microscopic and cultural. In microscopical investigation in 8 of

22 disease rabbits, have been determined psoroptes com. var. cuniculi, the causative agent of psoroptic mange.

In the cultural examinations, the growths pertaining to saprophytic aspergillus sp., penicillium sp., mucor sp. and alternaria sp. have been seen.

We weren't able to see pathogenic fungus diseases among laboratory rabbits in our institute.

LİTERATÜR

- 1 — ARDA, M., COŞKUNER, M.R. (1980): Sığırlarda dermatofitozslere neden olan mantarların izolasyon identifikasyon ve epidemiyolojileri üzerinde araştırmalar. Doğa Derg. C. 4, s. 8-14.
- 2 — BENEKES, E.S., ROGERS, A.L. (1960): Medical Mycology Marial. Third Edition. Minneapolis, Min: Burges Publishing Camp.
- 3 — BEŞE, M., MERİŞ, J., SINCAR, N. (1965): Ankara keçilerinde Trichophyton verrucosumdan ileri gelen dermatomycozes üzerinde araştırmalar. A.Ü. Vet. Fak. Derg., 12, 133-162.
- 4 — CONNAT, N.E., SMITH, D.T., BAKER, R.D., CALLAWAY, J.L., MARTIN, D.S (1958): Manual of clinical mycology philadelphia: Press of W.D. Sanders Company.
- 5 — COŞKUNER, M.R. (1977): Türkiye'de ilk defa koyunların kulağından izole edilen, thri. verrucosum. Etlik Vet. Mikrobiyoloji Derg., C. 4, sayı 11-12, s. 101-111.
- 6 — COŞKUNER, M.R. (1984): Kapalı ortamda havada bulunan mantar sporları ve dezenfeksiyonu. Etlik Vet. Mikrobiyoloji Derg. C. 6, sayı 6-7, s. 36-40.
- 7 — DIVORAK, J., OTOENASEK, M.: Mycological Diagnosis of Animal Dermatophytoses Csekoslavak Academy of Sciences.
- 3 — EMMONS, C.W., BINFORT, C.H., (UTZ, J.P. (1977): Medical Mycology. Third Edition Philadelphia bea and Febiger.